

Usavršavanje odgojitelja – Dramska pedagogija u hrvatskim narodnosnim vrtićima

„Hrvati izvan Hrvatske – izazovi suživota“
3. stranica

Gradišćanci u Pandrofu

11. stranica

Dan naselja u Pustari

14. stranica

**„A ta moj spominak
pozabit nekate!”**

Na nedavnoj koljnofskoj prezentaciji knjige „Molitve Svetom Franji”, od Tomislava Marijana Bilosnića, spomenuli smo se prik pjesam i na File Sedenika, rođenoga Maloborištofca, koga od 16. junija 1920. ljeta iz ugarskoga sela Peresztega/Prestega „Lipa vila / dobra vila / Po raju pelja”. Njegov polusrušeni grobni spomenik u cimiteru dotičnoga sela su 2003. ljeta našli bivši tajnik DGHU-a Geza Völgyi st. i povjesničar, akademik dr. Nikola Benčić. Zahvaljujući njim na 150. obljetnicu rođendana (2012.) bivšemu školskomu direktoru i odanoj peršoni gradišćanskohrvatske kulture i književnosti otkrivena je na školskoj stijeni spomenploča i postavljen je grobni spomenik u novom ruhu, a po lanjskom obećanju Društva za rodno selo u Prestegu će osnovna škola, u koj već od 400 ljet teče odgojno-obrazovno djelovanje, gorizeti Sedenikovo ime. Svoje „Jačke” med gradišćanskohrvatskim pisci prvi je uspio izdati ljeta 1912. sa znatnom potporom glavnoga urednika Naših novin dr. Štefana Pinezića. Ljeta 2003. pak je je izdalo Hrvatsko štamparsko društvo u Austriji, ke je onda s velikim oduševljenjem presadio u ugarski jezik dr. Šandor Horvat iz Narde. Iz tih ugarskih jačak se je onda narodila knjiga „Versek” u izdavačtvu Društva za rodno selo. Kako piše u knjigi István Békési, predsjednik, iako je Sedenik podučavao po ugarski u školi, jer do kraja 19. stoljeća brojno hrvatstvo na ovom mjestu je u potpunosti asimilirano, on je govorio i nimški i hrvatski jezik. Njegovo djelovanje u službi hrvatskoga naroda je neminovno, prvi je pokušio sabrati naše književnike u knjigu „Naši pisci i književnost” (Šopron, 1912.), a u Prestegu već od 32 ljeta je učio generacije, pisao udžbenike, molitvenike, crikvne jačkare, postao je zborovodja. Njegove Jačke u ugarskom prevodu vjerojatno su mu zbližili sve one ki su za njega već htili znati, a prava im je bila prepreka u tom uprav jezik. 19. augustuša ovoga ljeta na 160. Sedenikovom rođendanu, ufam se, oko njegovoga grobnoga spomenika znova će zastati gradišćanski svit, kako nam je to i poručio u jački „Na domorodnom mjestu” ovako: „Sunce neka dugo / Na vas pušća trake, / A ta moj spominak / Pozabit nekate!”

Tiho

Glasnikov tjedan

Dana Osječko-baranjske županije pozvali predstavnike hrvatskih zajednica iz Srbije, Crne Gore i Mađarske. Okrugli stol održan je 4. lipnja, na dan kad Mađari diljem svijeta slave Dan nacionalnog jedinstva kao sjećanje na triansku podjelu Mađarske. Sudjelujući na Okruglom stolu predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj Ivan Gugan istaknuo je kako je najvažniji cilj Hrvata u Mađarskoj zastupništvo u Mađarskom parlamentu, što još nisu uspjeli postići, a smatra da bi to bilo korektno i korisno kao što je Mađarima u Hrvatskoj, prenosi Hina.

U intervjuu za Hrvatski glasnik (XXXII. godina, 9. broj) 3. ožujka 2022. predsjednik HDS-a Ivan Gugan između ostaloga je izjavio: „Misle kako bi i Hrvati mogli imati svog punopravnog zastupnika. Ja sam realist. Ne vidim za to šanse. Kad bi glasao svaki Hrvat, možda ni to ne bi bilo dovoljno.” Po sadašnjem Zakonu zasigurno bi bilo jako teško prijeći izborni prag za punopravno zastupništvo, pa i onda ako se ono može postići povlaštenim brojem glasova, što je 1/4 glasova sadašnjeg nenarodnosnog zastupničkog mandata. Toliko po posljednjem popisu stanovništva ima Hrvata u Mađarskoj. To je 3. travnja na parlamentarnim izborima uspjela postići jedino lista Njemačke državne samouprave. Hrvatska državna lista osvojila je glasnogovornički mandat.

Na Okruglom stolu „Hrvati izvan Hrvatske – izazovi suživota” nije bio hrvatski

glasnogovornik u Mađarskom parlamentu Jozo Solga.

On je pak za *Hrvatski glasnik* (XXXII. godina, 10. broj) 10. ožujka 2022. izjavio: „Kako su kod prijedloga promjene Zakona o narodnostima imali (Narodnosni odbor) više prijedloga, ali nije bilo političke volje za rješavanje istoga pitanja, jer bi se time narodnosti dovelo u situaciju da odlučuju o ‘državnim’ pitanjima. Pogledajmo samo situaciju u matici, gdje stranke osiguravaju većinu glasovima zastupnika manjina. Narodnosti jesu ustavnopravni element, ali je loša poruka da se garantira

predstavniku manjina da s legitimitetom od stotinjak glasova ima mogućnost uspostaviti ili srušiti vladu u igrama političkih stranaka. Trebalo bi garantirati mogućnost praga glasova, da i predstavnik narodnosti uđe u Parlament s pravom glasa. Ali nemojmo gledati druge, razmišljajmo o tome kako mi to možemo postići.” On smatra da bi, kad bi se unutar hrvatske zajednice i same Skupštine HDS-a među zastupni-

cima bolje osvijestio značaj hrvatskog parlamentarnog zastupništva, Hrvati mogli prijeći prag koji propisuje izborni Zakon.

Glasnogovorništvo u Mađarskom parlamentu bez prava glasa izgleda kao da ipak nije cilj „hrvatskog politiziranja” u Mađarskoj. Na Okruglom stolu Gugan je naglasio i kako su Hrvati na svim razinama političkog sustava: u Mađarskoj 116 naselja ima hrvatsku samoupravu, u šest županija i glavnom gradu područnu hrvatsku samoupravu te Hrvatsku državnu samoupravu te su sve one financirane preko mađarskog proračuna, samostalno djeluju i donose svoje odluke te kreiraju politiku hrvatske zajednice u Mađarskoj. Uz gore navedeni najvažniji cilj Hrvata u Mađarskoj, zastupništvo u Mađarskom parlamentu, cilj je i osnaživanje na polju obrazovanja jer, rekao je Gugan, danas više od 3500 djece uči hrvatski jezik u Mađarskoj, a želja je Hrvata da taj broj i raste.

Branka Pavić Blažetin

Tjedan Osječko-baranjske županije: „Hrvati izvan Hrvatske – izazovi suživota“

Na isti datum kao i prije dvije godine, 4. lipnja, crkva sv. Petra i Pavla u Topolju postala je mjesto susreta Hrvata izvan Hrvatske i njihovih domaćina, Općine Draž i Osječko-baranjske županije. Ovoga puta razgovaralo se o izazovima suživota.

Bio je to dio bogatog programa Tjedna Osječko-baranjske županije u sklopu kojega je u Topolju organizirana već poznata manifestacija „Baranjski bečarac“. Obilježeno je i 300. godina crkve sv. Petra i Pavla, koju je dao izgraditi Eugen Savojski kao zahvalu Bogu za pobjedu nad Turcima. Priređen je i „Festival tista“.

Hrvati iz Mađarske predstavili su se i na 27. Baranjskom bečarcu, a sudjelovali su i na Festivalu tista i Smotri folklor Čitaonica mohačkih Šokaca i KUD „Tanac“, bunjevački Hrvati iz Gare, šokački Hrvati iz Vršende, iz Bremena...

Okrugli stol okupio je više govornika na temu „Hrvati izvan Hrvatske – izazovi suživota“, pa su svoja iskustva iznijeli Milan Bošnjak, savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu iz Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH, Jasna Vojnić, predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji, Zvonimir Deković, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća u Crnoj Gori, i Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj.

Među publikom bili su i Hrvati iz Mađarske: Marijana Balatinac, Martin Kubatov, Silvestar Balić, Mirjana Bošnjak.

Nazočne su pozdravili načelnik općine Draž i saborski zastupnik Stipan Šašlin, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH Zvonko Milas, župan Osječko-baranjske županije Ivan Anušić, veleposlanik Republike Hrvatskoj u Mađarskoj Nj. Eksc. Mladen Andrić, ministrica regionalnoga razvoja i fondova EU Nataša Tramišak te saborska zastupnica Zdravka Bušić, izaslanica predsjednika Hrvatskog sabora.

„Prije nekoliko godina započeli smo intenzivnu suradnju s Hrvatima izvan domovine, ponajprije u Srbiji, Mađarskoj i Crnoj Gori te s Hrvatima u BiH. Osječko-baranjska županija i Hrvatska su tu, čuvaju leđa svakom Hrvatima izvan Hrvatske i drago mi je da smo se okupili u ovom prekrasnom ambijentu i s ovako važnim ciljem“, istaknuo je župan Anušić.

Susret Hrvata iz triju susjednih država, i to u Hrvatskoj, od iznimne je važnosti, zaključili su panelisti razmijenivši svoja iskustva.

„Izvanredan pokazatelj što Hrvatima u Srbiji treba, osim financijske, i moralna je i politička podrška, a upravo to danas smo ovdje osjetili. Osječko-baranjska županija uistinu dobro prepoznaje naše potrebe i, osim moralne, daje izdašnu financijsku potporu, a i pomoć Vlade RH u proteklih se nekoliko godina itekako povećala“, rekla je Jasna Vojnić.

Predsjednik Hrvatske građanske inicijative Adrijan Vuksanović postao je ministar u novoj vladi Crne Gore, što je pokazatelj da ova susjedna država cijeni doprinos nacionalnih manjina u razvoju cjelokupnog društva.

„To je činjenica iznimno važna jer smo mi manjima koja je mala, ispod 1 %, a držimo većinu kulture i tradicije zemlje u kojoj živimo. Sad političku artikulaciju imamo priliku ostvariti s najviše

Foto: JOSIPA GLAVURDIĆ

instance, iz Vlade Crne Gore, i to nam je poticaj da osnažimo svoju malu zajednicu i sve ono što radimo za očuvanje njezine opstojnosti, kulture i tradicije“, rekao je Adrijan Vuksanović.

Gugan: „Najvažniji cilj Hrvata u Mađarskoj zastupništvo je u Mađarskom parlamentu“

„Mađarska ima korektan odnos prema manjinama u svojoj državi, na nama je koliko ćemo kvalitetno ta prava koristiti. No i Hrvatima u Mađarskoj potrebna je ponajprije politička potpora Hrvatske. Najvažniji je cilj Hrvata u Mađarskoj u budućnosti osigurati punopravno zastupništvo Hrvata u Mađarskom parlamentu, što još nije postignuto, a smatram da bi to bilo korektno i korisno kao što je Mađarima u Hrvatskoj. Riječ je o reciprocitetu jer Mađari u Hrvatskoj imaju zastupnika“, istaknuo je Ivan Gugan.

„Zastupljeni smo na svim razinama političkog sustava: u Mađarskoj 116 naselja ima hrvatsku samoupravu, u šest županija i glavnom gradu područnu hrvatsku samoupravu te Hrvatsku državnu samoupravu i sve one financirane su preko mađarskog proračuna, samostalno djeluju i donose svoje odluke te kreiraju politiku hrvatske zajednice u Mađarskoj“, dodao je Gugan.

Cilj im je osnažiti se na polju obrazovanja jer, dodao je, danas više od 3500 djece uči hrvatski jezik u Mađarskoj, a želja im je da taj broj i raste.

Državni tajnik Zvonko Milas pozdravio je ideju o organizaciji susreta u Baranji, i to na mjestu koje je gotovo jednako udaljeno od Pečuha, Subotice i Osijeka.

„Iako imamo ustavnu obvezu, prva nam mora biti moralna obveza prema svim Hrvatima koji žive izvan domovine. Država je u vrijeme Vlade Andreja Plenkovića doista podigla materijalna sredstva na zavidnu razinu, a ići ćemo i dalje, podupirući sve ono što ih čini prepoznatljivima kao Hrvatima tamo gdje žive. Župan Anušić svojim je primjerom potaknuo i druge županije da prepoznaju potrebu za podrškom Hrvatima u susjednim zemljama i to smatram izvrsnim“, rekao je Milas.

Drugo izdanje Okruglog stola već je zakazano – na istom mjestu i u isto vrijeme sljedeće godine.

Izvor: www.obz.hr/hina
Pripremila za HG: BPP

Usavršavanje odgojitelja – Dramska pedagogija u hrvatskim narodnosnim vrtićima

U organizaciji Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra u Hrvatskom vrtiću „Miroslav Krleža” u Pečuhu 20. i 21. svibnja održano je usavršavanje pod nazivom „Dramska pedagogija u hrvatskim narodnosnim vrtićima”. Prvog dana predstavljena su ogledna zanimanja u vrtiću te sam vrtić, a održane su i stručne radionice te stručni razgovor voditelja hrvatskih narodnosnih vrtića. Drugi dan također su obilježile radionice i stručna predavanja, reče nam voditeljica Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra Zsanett Vörös.

Zajednička igra

U sklopu dijela programa „Ogledna zanimanja u vrtiću” odgojitelj Petar Balaž iz Hrvatskog vrtića „Miroslav Krleža” održao je predavanje „Čuvanje identiteta, narodnosni odgoj u hrvatskom vrtiću – plesna aktivnost i nošnje”. Odgojiteljica Zlata Šoltes Štricz iz istoga vrtića održala je predavanje „Razvijanje rječničkog blaga, priča *Tri leptira*”. Nakon vrlo zanimljivih oglednih zanimanja, gdje su i odrasli na trenutak postali djeca prepustivši se igri i smijehu, slijedio je razgovor s predavačima o motivaciji, načinu odabira teme zanimanja i postignutim ciljevima koje su si izborom teme zadali odgojitelji. Razgovor je moderirala Zsanett Vörös.

Anka Bunjevac, voditeljica Hrvatskog vrtića „Miroslav Krleža”, zanimljivim predavanjem predstavila je Hrvatski vrtić Miroslava Krleže, koji je utemeljen prije pedeset godina. Slijedila je zajednička

Hrabro kazujemo pjesmice

U „hrvatskoj fotelji” se priča priča na hrvatskom jeziku

igra sudionika usavršavanja i mališana vrtića na dvorištu uz prikaz slobodnih zanimanja.

Hrvatski pedagoški i metodički centar uspostavio je plodnu suradnju s Učiteljskim fakultetom iz Slavonskog Broda, ali zbog pandemije nisu ostvareni planirani susreti i zakazana predavanja. Ovoga je puta dr. sc. Irena Krumes s Učiteljskog fakulteta Slavonski Brod održala predavanje i radionicu pod naslovom „Uloga bajke u razvoju rane pismenosti – poticanje predvještina čitanja i pisanja”. Uz zorni prikaz alata i zanimljivo predavanje potaknula je nove ideje. Slijedilo je predavanje „Učenje hrvatskoga jezika kroz priču – dramatizacija” koje je održala dr. sc. Morana Plavac, lektorica s Visoke škole József Eötvös, a nakon toga nevezani stručni razgovor voditelja hrvatskih narodnosnih vrtića i ocjena dana.

Drugi dan usavršavanja, koji je u cijelosti održan u prostorijama Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma „Miroslav Krleža”, počeo je predavanjem dr. sc. Jasne Šego s Učiteljskog fakulteta u Slavonskom Brodu. Ona je održala predavanje „Klasične bajke u novom kontekstu – izazov za odgojitelje i djecu”. Noémi Pál, koordinatorica za međunarodne projekte Erasmus, održala je interaktivno predavanje i radionicu „Erasmus – otvara vrata na svijet”. Na usavršavanju sudjelovalo je 20 odgojitelja, a u petak popodne priključile su se i četiri učiteljice iz Krleže (uz četiri predavača ukupno je bilo 30 sudionika). Odgojitelji su bili iz Pečuha, Santova, Budimpešte, Salante, Velikog Kozara, Šeljana i Lukovišća.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatski pedagoški i metodički centar nudi mogućnost stručnog usavršavanja

Hrvatski pedagoški i metodički centar od svojeg utemeljenja preuzeo je brigu o koordiniranju odgoja i obrazovanja Hrvata u Mađarskoj. HDS-ova ustanova na čelu s ravnateljicom Zsanett Vörös od samog početka radi na unapređenju hrvatskog narodnosnog školstva. Jedan od uvjeta unapređenja obrazovanja i poboljšanja kompetencija u nastavi Hrvatskog jezika visokoobrazovani je stručni kadar kojemu doprinose i kontinuirana stručna usavršavanja. Upravo iz tog razloga Centar nudi mogućnost usavršavanja za učitelje i nastavnike Hrvatskoga jezika na kojima sudionici mogu upoznati najaktualnija pitanja narodnosnog odgoja i obrazovanja kao i nove trendove i metode poučavanja.

Kako bi se rad u odgojno-obrazovnoj ustanovi ostvarivao u skladu sa suvremenim spoznajama i odgovarao zahtjevima današnjice, sudionici odgojno-obrazovnog sustava trebaju se stalno stručno usavršavati i osposobljavati. U hrvatskom narodnosnom odgoju i obrazovanju to je dvostruko važno, jer je usvajanje narodnosnog jezika u krugu budućih generacija uvjetovano stjecanjem znanja u odgojno-obrazovnim ustanovama (u obitelji se već rijetko rabi narodnosni jezik). Stoga Hrvatski pedagoški i metodički centar svake godine organizira dva usavršavanja za učitelje i nastavnike hrvatskih narodnosnih škola, i to na početku prvog i na početku drugog polugodišta, kako bi učitelji i nastavnici stekli opredijeljenost i usvojili informacije koje su im potrebne za obavljanje posla. Usavršavanje se na početku školske godine održava u Hrvatskoj, u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu „Zavičaj“ u Vlačićima, a u drugom polugodištu pak u jednom od školskih centara hrvatske zajednice u Mađarskoj. Kako prošle godine zbog pandemije nisu održana usavršavanja, ove ih je godine više: u ožujku u Hrvatskom dječjem vrtiću i osnovnoj školi „Mate Meršić Miloradić“ u Sambotelu, zatim u svibnju u školi „Miroslav Krleža“ u Pečuhu, dok će se treće održati u uobičajenom terminu, početkom sljedeće školske godine (2022./2023.) u Zavičaju. Ravnateljica Centra obišla je hrvatske regije i konzultirala se s prosvjetnim djelatnicima o problemima poučavanja Hrvatskog jezika i potrebnoj pomoći. Na temelju njihovih zahtjeva i mišljenja osmislila je odgovarajuće programe. Na usavršavanju u Sambotelu naglasak je stavljen na ogledne sate, nakon čega se vodila rasprava o određenim čimbenicima. Usto su održavane radionice, razgovori o primjerima dobre prakse uz razmjenu iskustava, a održan je i izlet u regiju kako bi sudionici usavršavanja upoznali prirodne i kulturne ljepote Gradišća. Održana je i radionica o korištenju digitalnih platformi i izradi zadataka s pomoću raznovrsnih računalnih programa. To će ubuduće biti vrlo važno, naime mađarska je vlada 2016. godine prihvatila strategiju digitalnog obrazovanja u sklopu koje će u sljedeće četiri godine za dvjesto milijardi forinti iz fondova Europske unije nabaviti *notebook*-uređaji za nastavnike i učenike. Nabavu koordinira Obrazovni centar Klebelsberg, ali u programu putem održavatelja sudjeluje i Metodički centar. Cilj je programa stvaranje jednakih uvjeta za sve učenike i učitelje te pristup digitalnim uređajima. U prvu fazu nabave uključen je i Hrvatski vrtić, osnovna škola i gimnazija Miroslava Krleže u Pečuhu, a u drugu fazu Hrvatski vrtić, osnovna škola u Santovu i Hrvatski vrtić te Osnovna škola „Mate Meršić Miloradić“ u Sambotelu.

Ravnateljica Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra Zsanett Vörös

Hrvatski pedagoški i metodički centar nakon usavršavanja u Sambotelu nastavlja organiziranje sljedećeg usavršavanja u matiči, u Vlačićima. Program je još u nastajanju, no sigurno je da će se u njega podjednako uključiti stručnjaci metodičari iz Republike Hrvatske i hrvatske zajednice u Mađarskoj. Sudionici usavršavanja radi bolje participacije i interaktivnosti radit će i u manjim grupama.

Kako je rekla ravnateljica Centra Zsanett Vörös, uspješnost usavršavanja i praktična primjena novih saznanja teško su mjerljivi iako se tomu ipak stremi. Na kraju usavršavanja sudionici ispunjavaju anketne listiće i razgovaraju o zadovoljstvu temama i oblicima rada te područjima koja bi se trebala obuhvatiti, čemu će se prilagoditi naredna usavršavanja. Njezina je želja da sudionici u svoj rad ugrade najvažnije oblike poučavanja Hrvatskog jezika, kao što su kooperativni rad s učenicima, rad u parovima i interaktivnost u nastavi. Učiteljima i nastavnicima prezentacije se dostavljaju i u elektroničkom obliku, što im omogućuje da ih konzultiraju kad god je potrebno. Hrvatski pedagoški i metodički centar organizirao je i održavanje usavršavanja za odgojitelje hrvatskih dječjih vrtića.

Beta

Tradicionalno Markovo na Vancagi u Baji

U suorganizaciji Saveza Hrvata u Mađarskoj i Vančaške osnovne škole u subotu 4. lipnja na Vancagi u Baji priređeno je već tradicionalno Markovo, koje je i ove godine obilježeno misnim slavljem, prisjećanjem na fančaškog pjesnika, prigodnim kulturnim programom, gastronomskim natjecanjem i balom. U okviru državne kulturne turneje među regijama u programu su nastupili KUD „Čakavci” iz Hrvatskog Židana u pratnji Židanskih tamburaša i bajski KUD „Bunjevačka zlatna grana” u pratnji orkestra „Čabar”.

Već po tradiciji, program je počeo u ranim popodnevним satima misnim slavljem na hrvatskom jeziku koje je u fančaškoj župnoj crkvi predvodio santovački župnik Imre Polyák, biskupski povjerenik za narodnosti, a uljepšali članovi Crkvenog pjevačkog zbora santovačkih Hrvata u pratnji kantora Zsolta Siroka.

Svetu misu na hrvatskom jeziku predvodio je santovački župnik Imre Polyák

Svojom nazočnošću slavje su uveličali parlamentarni zastupnik Róbert Zsigó, dopredsjednik Skupštine Bačko-kiškunske županije Norbert Vedelek, predsjednik SHM-a Joso Ostrogonac, predsjednik Županijske hrvatske samouprave Joso Šibalin, zamjenica predsjednika HDS-a Angela Šokac Marković i drugi.

Nakon mise svečanost je nastavljena prisjećanjem na fančaškog pjesnika Stipana Grgića Krunoslava. Ispred spomen-ploče na školskoj zgradi postavljene u njegovu čast 2005. godine u nazočnosti fančaških učenika i uz prigodne riječi vijenac su položili predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac i ravnatelj škole Antun Gugan. Istodobno je u dvorištu škole počelo gastronomsko natjecanje „Vančaški okusi”.

Povodom obilježavanja Markova nazočne je na Trgu svetog Stjepana kralja, na prostoru između dviju školskih zgrada, pozdravio ravnatelj fančaške škole Antun Gugan, koji je uz ostalo zahvalio sudionicima programa i podupirateljima ovogodišnje priredbe te najavio kulturni program i državnu hrvatsku kulturnu turneju.

Vjernici na misi

T. O. vančaške škole, polaznici Osnovne umjetničke škole „Danubia”

KUD „Čakavci” iz Hrvatskog Židana

Hrvatskim melodijama program su otvorili članovi školskog tamburaškog orkestra koji je osnovan u rujnu 2021. godine i koji djeluje u okviru bajske Osnovne umjetničke škole „Danubia”, a pod vodstvom učitelja tambure Attila Csurajija. Hrvatska plesna skupina fančaške škole pod vodstvom Jutke Poljak predstavila se spletom bunjevačkih igara i plesova. Uslijedio je nastup redovitih sudionika fančaške priredbe te Pjevačkog zbora fančaških umirovljenika, koji su izveli nekoliko mađarskih i hrvatskih pjesama, a uz to i plesali. Kazivanjem stihova na hrvatskom jeziku okupljene su oduševile učenice nižih razreda fančaške škole Fruzsina Rapcsák i Luca Csenge Tóth, koje su osvojile prvo i treće mjesto na ovogodišnjem državnom hrvatskom natjecanju u Budimpešti. KUD „Čakavci” iz Hrvatskog Židana predstavio se spletom gradišćanskih i baranjskih hrvatskih plesova i pjesama u pratnji židanskih tamburaša, koji su i samostalno nastupili, a KUD „Bunjevačka zlatna grana” bunjevačkim i baranjskim hrvatskim plesovima. U programu su nastupili i bajski orkestar „Čabar” te pečuški orkestar „Vizin” pod novim imenom „Misija ViT”.

Nakon kulturnog programa uslijedilo je tradicionalno otvaranje bačve vina, a u nastavku večeri u školskoj sportskoj dvorani priređena je zajednička večera i plesanica uz pečuški orkestar „Misija ViT” i bajski orkestar „Čabar”.

S. B.

„Let's grow together with culture, music and sport“ / „Rastimo zajedno uz kulturu, glazbu i sport“

Prekogranična suradnja u novom ruhu

Jedan od projekata prekograničnog programa „Interreg V/A“ projekt je prekogranične suradnje OŠ „Ivana Brlić-Mažuranić“ iz Orahovice i OŠ „Kitaibel Pál“ iz Harkanja.

Suradnja ovih dviju škola traje od davne 1987. godine, a već su 2011. uz IPA prekogranični program uspjeli suradnju dignuti na višu razinu. I tadašnji projekt nosio je naziv „Let's grow together with culture, music and sport“ („Rastimo zajedno uz kulturu, glazbu i sport“), a sastojao se od međusobnih izleta i posjeta uz raznoliku tematiku.

Sadašnji prekogranični projekt na tragu je rečenoga, govori ravnateljica OŠ „Ivana Brlić-Mažuranić“ iz Orahovice Maja Škraba. Ravnatelj harkanjske škole József Levente Kiss veseli se svakom novom susretu s Orahovčanima i Orahovicom, pa tako i novom projektu koji je u tijeku. Tako je krajem travnja u Harkanju održano dvodnevno druženje oko kulturnih programa na kojemu je sudjelovalo dvadeset i pet učenika sedmih i osmih razreda te pet nastavnika škole iz Orahovice.

Stotine učenika pratile su plesnu produkciju školaraca i vrtičaraca u Harkanju, nakon čega je uslijedila narodna plesna i baletna inačica legende o ljekovitoj vodi Harkanja. Djeca su se mogla upoznati sa životinjskim svijetom Nacionalnog parka Dunav-Drava tijekom dija projekcije, a potom su sudjelovali i na izletu brodom po Dravi. Navečer je održana glazbeno-plesna večer i druženje. Tijekom posjeta Pečuhu posjetili su katedralu i povijesnu jezgru grada, a u Harkanju su potanko upoznali vrt katoličke crkve.

Ovoga puta u upoznavanju graditeljske baštine, narodne tradicije i okoliša sudjelovali su i mališani harkanjskog vrtića, koji također sudjeluje projektu čiji je cilj kreiranje izvannastavnih aktivnosti u promicanju prekogranične suradnje među mladima kao i motiviranje učenika zajedničkim programima. Projekt uz to pruža priliku za prijenos novih znanja između učenika i nastavnika. Projekt je dobio potporu od 196 000 eura, u što je uključeno nekoliko ulaganja te obnova plesne dvorane u školi u Orahovici kao i postavljanje presvlake od lijevane gume na sportsko igralište harkanjske škole.

Na izletu u Pečuhu

Biciklijada u spomen na preminulog ravnatelja – Gaborova biciklijada

Osnovna škola „Vijenac“ iz Osijeka i Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom „Miroslav Krleža“ iz Pečuha 2022. godine obilježavaju 45 godina međunarodne suradnje.

Ovogodišnja suradnja učitelja obiju škola posvećena je prerano preminulom dugogodišnjem ravnatelju hrvatske škole iz Pečuha Gaboru Györváriju. Zbog izbijanja pandemije biciklijada koju je Gabor sa svojim zaposlenicima planirao prije dvije godine nije ostvarena. Njemu u spomen manifestaciju su ove godine djelatnici dviju škola nazvali „Gaborova biciklijada“.

Tako je 27. svibnja 2022. godine ravnateljica Janja Živković Mandić i deset učitelja iz hrvatske škole iz Pečuha došlo biciklima u Osijek na druženje s prijateljima u OŠ „Vijenac“. Na-

U Osijeku kod prijatelja

Na granici

večer su sa svojim domaćinima nazočili manifestaciji „Večer vina i umjetnosti“ te se prošetalu gradom. U subotu su se vratili biciklima u Pečuhu, donosi portal Osnovne škole „Vijenac“.

Uz druženje ostvarena je planirana biciklijada Gaboru u spomen. Učitelji iz hrvatske škole iz Pečuha kažu: „Bio je to izazov za sve nas, voziti 52 kilometra“. Sljedeća aktivnost ove godine ljetovanje je učenika obiju škola na Balatonu u kolovozu.

Branka Pavić Blažetin

Gradišćanska kulturna gala u Nardi

Gradišćanska kulturna gala u organizaciji Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj lani je u septembru održana u Petrovom Selu i onda je na generalnoj sjednici DGHU-a izglasano da će se skupazvati do kraja majuša ovoga ljeta skupščina, s ciljem izabranja novoga peljačtva. Do toga ni do 11. junija, subote, nije došlo, a najvjerojatnije pod plašćem DGHU-a i predsjednikovanjem Vincija Hergovića, zadnji društveni dogodjaji su uprav gradišćanskohrvatsko shodišće u Pandrofu i ovo zmožno kulturno spravišće, pri kom je pomoćnu ruku ponudila mjesna Hrvatska samouprava Narde s predsjednicom Agicom Hoós-Antal kot i načelnicom Narde, Kristinom Glavanić.

Tamburaška hrvatska maša u mjesnoj crkvi sa čajtanskimi tamburaši, pod peljanjem farnika Vincjeta, Čajte i Čembe, Branka Kornfeinda, ki misečno jednoč dojde na hrvatskom jeziku i u Nardi mašu

služiti, svenek je veliki duhovni doživljaj za domaće, a i stranjke vjernike. Tako je to bilo i ovput za pozdravnimi riči dušobrižnika šest sel u Pinčenoj dolini, Tamása Várhelyija, dan prlje svete nedilje kad se

klanjamo Bogu jedinomu od Trih pešon. U prodiki je glavni celebrant svete maše pred svim rekao: „Jednu veliku istinu svečujem u nedilju Presvetoga Trojstva. Bog je žitak ki u nami stanuje, u njegovoj zajednici stanuje. Mi kršćani moramo se truditi da budemo jedan uz drugoga, da

Duhovniki Branko Kornfeind, Tamás Várhelyi i Richárd Inzsöl s tamburaši iz Čajte pri svetoj maši

Trenutak za pjesmu

Tako?

san med koprivami
u jedan mehur nažuljeno
jednoč će nek tuketat
i s jednim dahom
se odmaknut
nedomišljeno
i što imaš onda

Šandor Horvat

Kristina Glavanić, Slavko Bregović, Andreas Benčić i Maja Ignac se veselu nardarskomu daru od KUD-a Mure iz Murskoga Središća

Mlada ekipa HKD-a „Gradišće” iz Petrovoga Sela

Jačkarni zbor „Slavuj” i tamburaši iz Hrvatskih Šić

obogatimo jedan drugoga. Kad se otvorimo Bogu, sebe prepustimo Bogu, to je naša vjera. Imamo momente, kad se pitamo, odakle meni sad ta ideja? To je djelovanje Duha svetoga, kad smo mi na putu Božjem, a ta Bog mene ljubi. Ja vjerujem da nas kani angažirati za društvo, selo, državu i crikvu da u nami, kroz nas, nakanju je nešto novoga stvoriti!” Svetačna maša je završena s jačkom Črne Madone, a mnoštvo gostov u narodnoj nošnji i u okruženju domaćinov se je odšetalo na farski dvor, kade je postavljen veliki šator. Predsjednica Hrvatske samouprave Agica Antal je najprlje uputila pozdravne riči, dokle je veleposlanik RH u Budimpešti dr. Mladen Andrić čestitao na organizaciji ovoga velikoga okupljanja, obrnuo pažnju na suvremenu političku situaciju i naprikdao turbobnu vist da će u ljeti nas ostaviti savjetnica Veleposlanstva Maja Rosenzweig Bajić, kojoj je i zahvalio na dosadašnjem djelovanju. Predsjednik DGHU-a Vince Hergović je pozdravio brojne goste i najavio „došlo vrime da se razveselimo uz jačku, tanac i mužiku”. A u tom je posebno bogato Gradišće, skoro iz svakoga naselja Željezne županije su primili poziv jačkari, folklorasi i svirači. U maratonskom programu prva točka je bila nastup HKD-a „Gradišće”

iz Petrovoga Sela, koje društvo je projudći tajedan svečevalo 70. obljetnicu svojega osnivanja, s peljačem Petarom Škrapićem. Prikazali su Valpovo kolo i slavonske tance, a u medjuvrime su se zajačile i petroviske žene zbora „Ljubičica” uz dirigenciju Sabine Kapitar-Wagner. Za petrovskim uvodom nastavili su pjevači sambotelskoga zbora „Djurdjice”, u kom su skupaspravni u dovoljnom broju i jačkari s petroviskimi koreni. Zborovodja je Zsuzsanna Fasching. Sambotelski Hrvati za pandemijom ponovo pozivaju k Hrvatskomu danu, 9. julija, u subotu, početo od 15 uri. Dugo je vrime prošlo, otkidob nisu se našli prijatelji, KUD „Mura” iz Murskoga

Središća i Nardarci, ali ovput s novim repertoarom su se predstavili, tako tamburaški sastav kot i tancoši. Slavko Bregović tamburaški majstor i veliki simpatizer nardarskih tamburaških glasov, ljeta dugo je učio na svirku ovdašnje mlade, za dar je donesao novi instrument, pokidob u ognju Kulturnoga doma pred par ljet pojedine tambure su, nažalost, zničene. Jačkarni zbor „Rozmarin” dospio je iz susjednoga Gornjeg Četara, a nastupali su svojim programom i šički „Slavuji” kot i njevi tamburaši, pak i prisički „Zviranjak”. Farnik Branko Kornfeind za mašom još jednoč je nabistvao svoje tamburaše na guslanje, što pravoda nije ostalo prez ovacije i aplauza. Već od dvourni spektakl je završen s jačenjem jubilarnoga domaćega zbora, koji ljetos svečuje 35. obljetnicu postojanja. Pred skupnom vičerom i balom sa Žganom, došlo je i do ganutljivih trenutkov pri zbogomdavanju Maji Rosenzweig Bajić, savjetnici hrvatskoga veleposlanstva u Budimpešti, za čiji odlazak iz Ugarske, doznali smo na početku programa. Tako friško, njoj u čast, spontano je priredjeno zbogomdavanje, sa riči zahvale, ružami, darom, objamljenjem i jačkom, pak pravoda i s koji suza na obrazi...

Tiho

Bogatstvo...

Zbogomdavanje hrvatskoj savjetnici Maji Rosenzweig Bajić s nardarskim zborom

U Budimpešti otvorena izložba „Mrgari – kameni cvjetovi Baške“

Mrgari su iznimno rijetke suhozidne konstrukcije, jedinstvene i krhke, stalno izložene buri, soli i suncu, a njihova ljepota zaslužuje divljenje, očuvanje i zaštitu. Imaju oblik velikih kamenih cvjetova, a služe za grupiranje ovaca različitih vlasnika na zajedničkim terenima, kamenitim visoravnima iznad baščanske doline. Na području općine Baška na otoku Krku u Hrvatskoj ima ih 15, a između nekih od njih može se okupiti i do 1500 ovaca. Ima ih nešto malo i na Cresu i Rabu, a u svijetu se mogu naći u Švicarskoj, Irskoj, na dvama otocima u Velikoj Britaniji (Wales) i Islandu. Danas se, nažalost, sve manje upotrebljavaju i ubrzano propadaju. Sunce, vjetar, kiša i sol urušavaju krhke kamene strukture, pastira je sve manje te ih nema tko obnavljati.

U galeriji „Hegyvidéki Polgármesteri Hivatal Folyósó“ u Budimpešti u organizaciji Veleposlanstva RH u Budimpešti, Hrvatske samouprave XII. okruga, a u suradnji s Udrugom „Sinjali“, Općinom Baška, Turističkom zajednicom Baške i Arheološkim muzejom u Zagrebu svečano je otvorena izložba fotografija „Mrgari – kameni cvjetovi Baške“ autora Sanjina Ilića.

Izložba je dio projekta Društva „Sinjali“ i važan korak prema realizaciji u obnovi i redovitom održavanju mrgara.

Pozdravni govor održali su hrvatski veleposlanik Mladen Andrić, predsjednik Hrvatske samouprave XII. okruga Stipan Đurić i predsjednica Udruge „Sinjali“ Branka Polonijo, a izložbu su otvorili načelnik XII. okruga Budimpešte Zoltán Pokorni, koji je iskoristio prigodu i iskazao potporu očuvanju tih spomenika prošloga vremena i načina života Baščana, te načelnik Općine Baška Toni Juranić.

Veleposlanik Mladen Andrić s prijateljima iz Baške

Načelnik Općine Baška Toni Juranić

„Danas sam posebno emotivan. Pet sam godina u Budimpešti, to je jedan od najljepših gradova u mojoj diplomatskoj karijeri, ali i moji boravci u Baškoj bili su nešto posebno. I zbog toga mi je posebno drago što se na jedan moderan i poseban način Baška predstavlja u Budimpešti“, rekao je veleposlanik Andrić.

Osvrnuo se i na turističke veze dviju zemalja: „Ja bih izložbu nazvao 3B: Baška, Budimpešta i Balaton. Moja poruka najdražim susjedima Hrvatske, Mađarima, jest da je Balaton lijep, ali tu je svakako i Jadran.“

Načelnik općine Baška Toni Juranić zahvalio je domaćinima. „Najljepši je dio ovoga dana otvaranje izložbe u moje ime i u ime Općine Baška. Nastojat ćemo ostati u kontaktu kako bismo se bolje povezali i, tko god nije bio u našoj prelijepoj Baški, neka nam slobodno dođe. Mi ćemo vam biti vodiči kroz zlatni otok Krk.“

Ova je izložba korak na putu k ostvarenju višegodišnjeg projekta Udruge „Sinjali“, čiji je cilj obnova i redovito održavanje barem nekolicine mrgara, koje sve češće obilaze posjetitelji iz cijelog svijeta.

„Želim izraziti osobitu zahvalnost na pozivu da vam pokažemo ljepotu našeg krajolika i suhozidne baštine koju smo naslijedili od

naših starih. Danas – kad lagodno živimo od turizma, puno lakše nego nekad – treba se sjetiti vremena kad su život sačinjavale brige. Brige za prehranu obitelji i druge, a ovce su bile najzaslužnije za preživljavanje. U ove predivne kamene cvjetove koji su tema izložbe uloženo je neopisivo puno napora i truda“, istaknula je predsjednica Udruge „Sinjali“.

Autor izložbe, fotograf i član Udruge „Sinjali“ Sanjin Ilić fotografijama je približio ljepotu krškoga krajolika okruženog morem, a poetske slike mrgara poziv su da spasimo te krhke cvjetove.

On je zahvalio organizatorima izložbe na lijepom prijemu u Budimpešti.

„Već godinama, poput magneta, privlači me ljepota krajolika u koju su ljudskom rukom položeni mrgari. Bila je velika čast i zadovoljstvo doći u Budimpeštu i moram pohvaliti naše domaćine što smo iznimno lijepo primljeni. Ovo je uistinu lijepo, jedno novo iskustvo.“

Fotografije su snimljene dronom, na nepristupačnim terenima.

„Bilo je teško napraviti te fotografije. Oni su na 250, 300 m nadmorske visine, pa je trebalo doći pješice do njih, a velik je izazov bilo i nošenje opreme teške 15 kg kako bi se neki od kadrova snimili. Većinom su snimani nešto lakšim dronom. Mrgari su izgubili svoju uporabnu funkciju, pa tijekom vremena jednostavno propadaju. Tako smo u Udruzi ‘Sinjali’ pokrenuli inicijativu kako bismo barem tri – četiri mrgara sačuvali od propadanja. Željeli smo približiti tu ljepotu ljudima, pokušavamo ih sačuvati“, rekao je autor izložbe.

U glazbenom dijelu programa nastupio je hrvatski tamburaški sastav „Koprive“, a čuveni vinar Anton Katunar predstavio je nagrađivana vina iz vinarije „Katunar Estate Vinery“.

Zanimanje za temu prisutni su pokazali sadržajnom raspravom nakon izložbe i u neformalnom druženju nakon formalnog dijela. Izložba će biti prikazana i u Rijeci i Splitu.

Neda Maretić

Gradišćanski Hrvati na tradicionalnom shodišću u Pandrofu

„U fertuku Marije“ do milosnoga kipa Celjanske Madone

FOTO: IMRE HARSANYI

Hodočasnici ki su piše išli do Celjanske Marije

Štefana Dumovića, ki je zbog nesriće te dane morao ostati u špitalju. Naši stari bi rekli da mi hodočasnici toga dana smo putovali komotno i povoljno, kako je rekla petroviska Žimičeva Marica „u fertuku Marije“, a zvana toga na zemlji vitrenjačov, vinogradov i bazgov. Sa zahvalnim srcem smo zašli na vrime u Pandrof pred crikvu sv. Ladislava, ka je 2018. ljeta svečevala svoj 300. jubilej, kade je nas jačkom i molitvom dočekala zmožna grupa naših vjernikov, kot i kantori Balaž Orban iz Prisike, Ronald Šubošić iz Čajte ter jačkarni pomoćnik iz Kisega Imre Harsanyi, ki su muzički oblikovali cijelu mašu. Predsjednik Društva, Vince Hergo-

Dan prlje svetka Unebestupljenja Gospodinovoga do Duhov, Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj je pozvalo vjernike na tradicionalno shodišće u najlipšem marijanskom misecu, majušu, k milosnomu kipu Putujuće Celjanske Marije, ovput u Pandrof. Četrdeset i pet hodočasnikov iz Petrovoga Sela, Narde, Gornjega Četara, Kisega, Hrvatskoga Židana i Čeprega, pod peljanjem rutiniranoga celjanskoga hodočasnika Šandora Petkovića, zadnje majuške subote se je piše ganulo utro od austrijske Svetice za Jezerom/ Frauenkirc-hena, na shodišće, da bi za 28 kilometarova, hvala Bogu prez godine i prez velike muke, srično došlo u Pandrof.

Na putu smo molili za pokojne celjanske hodočasnike, betežne, doma ostavljene i za našega duhovnoga peljača

Mašno slavlje s nami su svečevali pandrofski farnik Franjo Borenić i duhovnik Tamás Várhelyi

Prošecija za svetom mašom

vić, pozdravio je vjernike od Bizonje, Kemlje, Staroga Grada sve do Petrovoga Sela, kako je u ime domaćinova ter organizatorova uputio dobrodošlicu Anton Gabriel. Pandrofski farnik Franjo Borenić je s nami skupa svečevalo svetu mašu uz petroviskoga duhovnika Tamása Várhelyija. Za prošecijom s Gospinim kipom i ganutljivim zbogmdavanjem našoj Majki Celjanskoj, čekali su nas obilni stoli i neizmerna gostoljubivost domaćinova u farskoj hali i na farskom dvoru.

Tiho

Opraštanje osmaša u lukoviškoj školi

Dana 10. lipnja od lukoviške osnovne škole oprostili su se učenici osmog razreda, njih trinaestero. Njihova je razrednica Zsuzsanna Koncz. Program svečanog opraštanja priredili su učenici sedmog razreda na čelu sa svojim razrednikom Tomislavom Bunjevcem. Učenici su bili i polaznici fotokluba koji vodi nastavnica Biserka Brantner, koja im je od 1. do 8. razreda predavala Hrvatski jezik i književnost te Narodopis. Ona je za naš tjednik poslala fotografije sa svečanosti opraštanja, a i svoje učenike iznenadila malom dijaprojeksijom fotografija iz zajedničkog školskog života. Fotografije su pratile njihovo odrastanje i sazrijevanje tijekom proteklih osam godina.

Osnovna škola u Lukovišću narodnosna je škola, što znači da svi polaznici škole pohađaju nastavu Hrvatskog jezika i književnosti u pet sati tjedno uz jedan sat Narodopisa tjedno.

Opraštanje

Fotografija iz prošlih godina

Lukoviška škola ponosi se svojim učenicima, a najbolje osmaše nagrađuje plaketom „Ponos naše škole“. Ove godine plaketu su dobili Friderika Johanna Hajós i Márk Pazaurek.

Najboljem učeniku 8. razreda dodjeljuje se pehar. Ove godine pehar je dobio Ákos Benke, koji je bio odličan učenik tijekom svih osam godina svojega školovanja. Učenici su nagrađeni i knjigama. Nagrade je učenicima uručila ravnateljica škole Katinka Maróti Mezei.

Branka Pavić Blažetin

Nastavnica Biserka Brantner s učenicima

STARIN

U organizaciji Mjesne samouprave Starina 18. lipnja u sklopu programa prekogranične suradnje sa Sopjom (Interreg V/A) održana je Narodna utrka u vožnji zaprega. Nakon pristizanja sudionika slijedilo je natjecanje u šest kategorija. U prvom krugu natjecalo se u utrci dvoprega, utrci zaprega za poni i leđnoj utrci zaprega s preprekama. Uz uzbudljive demonstracije u pauzi je prikazana kvadriga te priređena vožnja kočijama za sudionike. U drugom krugu na seoskom igralištu, gdje su se odvijale utrke, održano je natjecanje u utrci lovačkim dvopregom, utrci dvopregom za poni i leđna utрка lovačkom zapregom.

Mala stranica

Daroviti sportaši u Krleži

Prateći na društvenim mrežama razne objave naših hrvatskih ustanova, možemo uočiti kako hrvatska zajednica doista ima iznimno darovitu djecu. Poznati su nam uspjesi učenika na raznim hrvatskim natjecanjima o kojima izvješćuje i naš tjednik, no često polaznici naših hrvatskih škola postižu izvrsne rezultate i na poljima izvan narodnosnih okvira. Uistinu je zadivljujuće kako među polaznicima Hrvatske osnovne škole i gimnazije Miroslava Krleže u Pečuhu ima mnoštvo darovitih učenika koji se bave sportom i, uz svakodnevne obveze dvojezične nastave i njegovanja narodnosne kulture, postižu izvrsne rezultate u raznim disciplinama. Kako bi se i čitatelji našega tjednika uvjerali u njihovu darovitost, ovaj put predstavljamo nekoliko učenika pečuške ustanove koji su postigli izvrsne rezultate na sportskim natjecanjima diljem naše zemlje. *(Izvor: Facebook ustanove)*

Osnovnu školu Miroslava Krleže pohađaju izvrsni sportaši vodenih sportova. Učenik 4. a razreda **Márk Lövényi** odmalena trenira plivanje. Najviše mu ide leđno plivanje, no ima dobre rezultate i u drugim stilovima. U završnom, 5. kolu Plivačkog natjecanja I. MCM-Dijamant u Kapošvaru u svojoj dobnoj skupini postigao je izvrsne rezultate: prvo mjesto na 50 m leđno, drugo mjesto na 100 m leđno, četvrto mjesto na 50 m i 100 m slobodno te peto mjesto na 50 m leptir-stilom.

Jahanje vole i učenici 4. b razreda **Lili Kovács** i **Dominik Kovács**. Na Lokalnom konjičkom natjecanju „Zeko kup“ oboje su postigli izvrsne rezultate: Lili prvo, a Dominik drugo mjesto.

Adél Helén Kollár učenica je 3. a razreda koja voli zimske sportove, a najviše od njih klizanje. Kada iziđe na led, nitko je ne može zaustaviti. Tako je bilo i na završnici Državne učeničke olimpijade u brzom klizanju na kratke staze, gdje je osvojila 11. mjesto.

Najveća je ljubav učenika 7. razreda **Márka Juhásza** jahanje. Da dobro dresira svog konja vidi se i na rezultatima s natjecanja. Na regionalnom prvenstvu u disciplini dresurnog jahanja osvojio je drugo mjesto.

Barna Hlaszni, učenik 3. b razreda, pak najviše voli hrvanje (nadamo se da ne vježba u učionicama škole). To da je marljiv vidi se po tome što je na kupu u Nagydobszi u hrvanju slobodnim stilom osvojio treće mjesto.

Dan naselja u Pustari

Na blagdan Duhova svake se godine održava Dan naselja u Pustari s bogatim sportskim i hrvatskim kulturnim sadržajima. Dvodnevna manifestacija okuplja gotovo sve žitelje, od djece do umirovljenika, pa i one koje sad žive u drugim mjestima, ali su podrijetlom iz Pustare. Prvi dan, 4. lipnja, bio je posvećen sportskim aktivnostima i gastronomskim užicima, a drugi dan, 5. lipnja, prisjećanju na povijesne događaje i hrvatskoj kulturi. Na priredbi su gostovali i poznati hrvatski pjevači Mirko Švenda Žiga i Vlado Kalember. Priredbu je posjetio i parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés.

Naselje Pustara sa svega šesto žitelja u posljednje se vrijeme mnogo razvijalo, doznali smo od načelnika Lacija Prekšena, koji već treći mandat obnaša dužnost načelnika. „U mjestu su obnovljene sve javne zgrade, zgrada bivše osnovne škole i dječjeg vrtića prenamijenjene su za društvene prostorije, smještaj, dvorane i tako su pogodne za raznovrsne programe.“

„U naselju smo uspjeli obnoviti sve javne zgrade, a pripazili smo i na energetiku. Sve je izolirano, na krovovima su postavljeni solarni paneli kako bismo osigurali održivost. Ostalo nam je još da uredimo glavni trg. Ondje smo postavili monumentalni spomenik koji nas podsjeća na naše junake iz I. i II. svjetskog rata, na bolni sporazum mira u Trianonu, odnosno na događanja Revolucije iz 1956. godine. Taj veliki spomenik koji govori o povijesti naše domovine, a ujedno i našega mjesta, danas je posvetio mjesni župnik István Marton. Postavljanjem tog spomenika uglavnom smo završili uređivanje javnih prostora, sad ih treba samo održavati“, rekao je načelnik Prekšen te dodao da je nedaleko od središta mjesta igralište s prostorom za kuhanje i krušnom peći, što je sad natkriveno kako ni kiša ne bi ometala društvene programe. Pustarska lokalna samouprava mnogo je ulagala u osiguravanje infrastrukture za rekreativni turizam, u selu je nogometno igralište, malonogometno igralište s umjetnom travom, igralište za odbojku, „ploča“ za veliki šah, postavljeni su stolovi za stolni tenis, samouprava raspolaže s 30 bicikala, s čamcima za vodeni turizam na Muri, a imaju i smještajne kapacitete za manji broj turista. Uz sve to trebalo bi češće nuditi i razne programe kao što je i „Dan naselja“, u sklopu kojeg je priređen nogometni turnir momčadi hrvatskih pomurskih naselja, natjecanje u kuhanju paprikaša od pijetla te razna biciklistička i sportska natjecanja za djecu. U Pustari se na posljednjem popisu stanovništva 37 % žitelja izjasnilo pripadnicima hrvatske narodnosti. Broj pripadnika opadao je otkako je u mjestu zatvorena osnovna škola, a zatim i

Polaganje vijenaca na spomenik

Ženski pjevački zbor „Biseri Pustare“

Mališani mlinaračkog dječjeg vrtića

dječji vrtić. Jedan dio djece pohađa hrvatsku školu u Serdahelu, a drugi dio u Velikoj Kaniži, gdje nemaju mogućnosti za učenje hrvatskog jezika. U Pustari djeluje ženski pjevački zbor „Biseri Pustare“, koji okuplja Hrvate zainteresirane za razne aktivnosti, a njima pomaže i mjesna Hrvatska samouprava. Na Danu naselja članice zbora i ovaj su put bile vrlo aktivne u organizacijskim poslovima, ali i u nastupima. Na kulturnom programu izvele su hrvatske i mađarske popevke te folklorni i moderni ples. To su s njima uvježbavale Gabriela Prekšen i Biserka Kiš. Na programu su se predstavili i mališani mlinaračkog dječjeg vrtića, koji pohađaju i pustarska djeca. Odgojiteljice Gabrijela Prekšen i Žužana Huller s djecom su naučile mnoštvo hrvatskih plesova i pjesmica, što je publika nagradila gromoglasnim pljeskom. Plesači i pjevači kulturno-umjetničkog društva iz Sumartona također su nagrađeni velikim pljeskom za pomurske pjesme i plesove (voditelj je KUD-a Jožo Đuric). Uz hrvatske izvođače bilo je i nekoliko mađarskih, a zvijezda posljednje večeri bio je jedan od omiljenih pjevača hrvatske zabavne glazbe Vlado Kalember.

Beta

KRIŽEVI KRAJPUTAŠI U SAJKI

Iako vodi malu zajednicu, Hrvatska samouprava Sajke brižno, savjesno i oduševljeno obavlja svoje zadaće još od svojeg osnutka. Njezino je djelovanje raznoliko i u skladu sa zahtjevima i mogućnostima suvremenog svijeta i života Hrvata u Mađarskoj. Osim organiziranja raznih kulturnih programa brine se i za materijalnu baštinu sela i njegove okolice.

Tako je prošle godine preko natječaja obnovila dva križa krajputaša. Jedan od njih nalazi se kod sajskih podruma, a drugi pokraj puta prema Njaradu. Križ kod sajskih podruma postavljen je davne 1833. godine i prvi put obnovljen 1962. godine, a 2021. godine lijepu zadaću obnove na sebe je preuzela mjesna hrvatska samouprava.

Taj križ posvećen je na svetoj misi na otvorenom koja je održana 1. svibnja 2022. godine. Svetu misu služio je mjesni župnik dr. Roland Tamás, koji je i posvetio križ.

Obnova tih dvaju križeva potvrđuje kako križevi krajputaši nisu samo spomenici prošlosti i ukrasi u prirodi, nego simboliziraju živu vjeru Hrvata. Oni su nam potrebni i danas da nas prate na putovanjima, da nam daju utjehu i odmor te, ne manje važno, da nas podsjećaju kako nikad nismo sami.

BPP

GAJIĆ

U organizaciji Udruge vinogradara i vinara „Martinovo brdo“ u etnoselu Gajić prvi je put održana manifestacija vina i vinara iz pet slavonsko-baranjsko-srijemskih županija „Vino-fest“. Uz spomenute sudjelovalo je i vinsko gazdinstvo iz Belvardgyule, a predstavila se i

Hrvatska samouprava Olasa, koja surađuje s gajičkom udrugom. Želja je organizatora da upravo tom – ove godine revijalnom, a sljedeće i natjecateljskom manifestacijom – ispričaju enološku priču Slavonije, Baranje i Srijema te predstave vrhunsku vinsku ponudu.

„Izlagači koji su došli predstaviti svoja vina na ovaj će način upoznati jedan dio Baranje, etnoselo Gajić i našu gastronomsku ponu-

du“, rekla je Janja Čeliković, predsjednica Udruge „Martinovo brdo“. U dvorištu Doma kulture bili su postavljeni stolovi i štandovi lokalnih proizvođača crvene paprike, suhomesnatih proizvoda i ručnih radova, a gastronomsku ponudu obogatila su langošice, fiš, fileki i šaran na rašljama. Kulturno-zabavni program tamburaške glazbe upotpunili su obilazak etnosela Gajić, vožnja konjskim zapregama do „Gajičke planine“ i radionice na temu vinogradarstva i vinarstva, donosi Radio Baranja.

BPP

OBILJEŽEN DAN GRADA PAGA

Svečanom sjednicom Gradskog vijeća 18. svibnja obilježen je Dan Grada Paga, ali i dan utemeljenja novog Grada Paga. Na dan 18. svibnja 1443. položen je kamen temeljac za Zbornu crkvu Uznesenja Marijina i za kulu Skrivanat, što je bio početak izgradnje novog, današnjeg grada Paga. Prije 778 godina, 30. ožujka, grad je Pag Bulom kralja Bele IV. dobio status slobodnog kraljevskog grada.

Odlukom Gradskog vijeća Grada Paga povezana su ta dva iznimno važna datuma iz povijesti grada.

Na sjednici bili su brojni uzvanici, među kojima izaslanstvo grada Kozármislenya na čelu s gradonačelnikom dr. Károlyom Bíróom i predsjednikom Hrvatske samouprave Arnoldom Barićem, dok je izaslanstvo prijateljskog grada Szigetvára predvodio zamjenik gradonačelnika Zoltán Varga

BPP

FOTO: PAG-HR

SURDUKINJ

U organizaciji Hrvatske samouprave Surdukinja u mjesnom Domu kulture priređen je uspješan već tardicionalan godišnji Šokački bal. Za balsko raspoloženje zadužen je bio Orkestar Baranja.

PEČUH

U Galeriji Hrvatskog kluba August Šenoa u Pečuhu 9. lipnja otvorena je izložba zagorskih slikara iz zbirke kolekcionara Stjepana Pohožeka. Izložbu je otvorio Drago Horvat, generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu.

U organizaciji Hrvatskog kluba „August Šenoa” i Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj u prostorijama Kluba 1. lipnja priređeno je predstavljanje knjige Dinka Šokčevića *A magyarországi horvátok rövid története / Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj*. S autorom te dvojezične knjige, napisane na mađarskom i hrvatskom jeziku, razgovor je vodio ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin, koji je i prikazao knjigu.

U Hrvatskom klubu „August Šenoa” 25. svibnja održano je predstavljanje *Hrvatskog katoličkog kalendara*. Na njemu su sudjelovali glavna urednica Lilla Trubić, lektor Silvestar Balić, recenzent vlč. Ladislav Bačmai. Večer je moderirala novinarka Renata Balatinac. Stihove su kazivali učenici OC-a „Miroslav Krleža”, a pjevao je ŽPZ „August Šenoa” i Oliver Varnai.

Undanski ognjobranski uspjesi

Odrašćeni najbolji, a dičja ekipa treća u okružnom naticanju

U Harki je u subotu 21. maju održano okružno naticanje za ekipe dobrovoljnih ognjobrancela cijele okolice. Tokom pandemije prestalo je i ovo, ali zvana toga priređuje se svako ljetno na drugom mjestu pod okriljem Šopronskoga profesionalnoga ognjobrancelstva.

Kako je s nama vist podilio predsjednik Dobrovoljnoga ognjobranskoga društva Dávid Jákli, Undanci su se mogli vratiti domom s lipimi rezultatima. U spomenutom naselju toga dana naticalo se je deset društava s dvadeset grupov. Undanci su u kategoriji odraščeni dostali prvo mjesto, a u dičjoj kategoriji su se mladi izborili za treće mjesto. Polag ovih priznanja, posebna nagrada im je uručena za najbržu štafetu u bižanju, a i za najmladju dičju grupu. Dobrovoljno ognjogasno društvo, koje je utemeljeno 1895. ljeta, od lani ima svoju dičju ekipu. Prvo naticanje su imali oduševljeni kotrigrig na Répce Kupu, kade im je prez sumlje pripalo prvo mjesto. Pripravio je je

Fotograf: ADRIAN DOMÓTOR

Laslo Balogh. Društvo trenutačno broji 30 aktivnih članov i četire časne kotrige. Lani se je ganula odraščena ekipa na dva naticanja i na svakoj ognjogasnoj probi dostala je drugo mjesto. Zvana toga, lani je blagoslovljeno i novo ognjobrancelo vozilo od dobrovoljnih darov i društvenih pinez, a tako po potpisanom ugovoru o suradnji s Ognjogasnim društvom Šoprona, undansko društvo je kvalificirano za drugu kategoriju, što znači da more dodatno intervenirati pri različiti situacija.

Tiho